

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa F. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś., Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Budowlano-Inżynieryjnego I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w B. i E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
przeciwko M. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej – E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Jeden z powodów E. spółka z o.o. z siedzibą w S. złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 stycznia 2016 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 26 maja 2015 r., oddalającego powództwo E. spółki z o.o., F. spółki z o.o. w Ś. oraz syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Budowlano - Inżynieryjnego „I.” sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B. przeciwko M. spółce z o.o. w B. o zapłatę kwoty 91.833,20 zł tytułem wynagrodzenia z umowy o podwykonawstwo lub zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia. Skarga kasacyjna powoda F. spółki z o.o. w Ś. została odrzucona postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przyczyny te mają wykazać występowanie kwestii uzasadniających przystąpienie do rozpoznania tak szczególnego środka prawnego. Wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie są oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Nie może być uznane za wystarczające odwołanie się do motywacji podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli zawiera tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.). Ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego wynika stąd, że orzekanie w przedmiocie przyjęcia skargi następuje

na posiedzeniu niejawnym oraz w innym składzie jak merytoryczne rozpoznawanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

Skarżący podniósł, że w sprawie powstało zachodzi istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, odwołanie się do takiej przyczyny w zasadzie powinno odpowiadać wymaganiom odnoszącym się do zagadnienia prawnego przedstawianego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12, z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Należy je jednak postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, aby mogło być ocenione w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, wyłącznie w zakresie wątpliwości prawnych (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13). Skarżący powinien przedstawić własne stanowisko co do jego rozstrzygnięcia oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12). Podkreślenia wymaga, że zagadnienie prawne nie może zostać uznane za istotne jeżeli Sąd Najwyższy już zajął co do niego stanowisko, lub nie wykazano że zaszły okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę lub modyfikację (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Zagadnienie prawne zostało sformułowane w formie pytania: *„Czy inwestor ponosi odpowiedzialność za wynagrodzenie podwykonawcy na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. w sytuacji, gdy pisemnie sprzeciwił się zatrudnieniu danego podwykonawcy, a mimo to inwestor równolegle, a także po złożeniu pisemnego sprzeciwu, akceptował wykonywanie prac przez tego podwykonawcę, nie zgłaszał zastrzeżeń*

odnośnie do wykonanych prac, jak również dokonywał odbiorów robót wykonanych przez tego podwykonawcę prac, a tym samym zachowanie inwestora wskazywało, że wyraża on konkludentną zgodę na danego podwykonawcę?”. W jego uzasadnieniu skarżący wskazał, że w istocie chodzi o konkurencję oświadczenia woli inwestora wyrażnie wyrażonego w formie sprzeciwu i pozostających z nim w sprzeczności późniejszych takich czynności faktycznych i zachowań, które w braku sprzeciwu uznane zostałyby za przejaw zgody wyrażonej w sposób dorozumiany. Twierdzi przy tym, że zagadnienie ma charakter uniwersalny a jego rozstrzygnięcie uzasadnione jest potrzebą ochrony podwykonawców, jako podmiotów o najsłabszej pozycji ekonomicznej w procesie inwestycyjnym.

Wykładnia art. 647¹ k.c. była przedmiotem bardzo wielu judykatów i wypowiedzi piśmiennictwa (por. m.in. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15, OSNC 2017, nr 2, poz. 14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2016 r., I CSK 645/15, nie publ., wyrok z dnia 24 stycznia 2014 r., V CSK 124/13, Biul. SN 2014, nr 3, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2010 r., II CSK 210/10, OSNC 2011, nr 5, poz. 59). W ostatnim okresie dominuje pogląd, że akceptacja umowy podwykonawczej na zasadach określonych w art. 647¹ § 1 k.c. jest oświadczeniem woli i rodzi tak poważne skutki dla inwestora, że zgodę czynną na umowę podwykonawczą wprost lub w sposób dorozumiany wobec podwykonawcy musi wyrazić inwestor osobiście albo przez osoby fizyczne będące jego organami jako osoby prawnej względnie przez osoby, które jako pełnomocnicy są upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu i na rzecz inwestora (art. 96 k.c.). Nie można przypisywać inwestorowi skutków działań osób, których nie upoważnił do działania w swoim imieniu w tak określonym zakresie stosunków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2016 r., IV CSK 834/15). Podkreśla się, że celem art. 647¹ k.c. jest zapewnienie ochrony podwykonawcom, jednak sposób realizacji tej ochrony, polegający na wprowadzeniu gwarancyjnej odpowiedzialności inwestora za cudzy dług, wymaga starannej i rozważnej interpretacji zachowań mających uzewnętrznzić wolę przyjęcie na siebie takiej odpowiedzialności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., III CZP

50/16, nie publ.). Zwraca się uwagę, że dorozumiana zgoda inwestora na zawarcie umowy wykonawcy i podwykonawcy jest skuteczna, gdy istotne postanowienia umowy, decydujące o zakresie solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wypłatę wynagrodzenia podwykonawcy są znane inwestorowi albo z którymi miał możliwość zapoznania się (por. cyt. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., II CSK 108/07). Przedstawione zagadnienie pomija tę wykładnię i nie uzasadnia w sposób przekonujący, dlaczego miałyby ona ulec zmianie. Jednostkowe, indywidualne okoliczności tej konkretnej sprawy nie wystarczają dla zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Zauważyć należy, że przyczyna skargi została skonstruowana w oparciu o założenie, że kwestia wyrażenia zgody inwestorskiej bądź jej braku nie została ustalona. Tymczasem brak tej zgody został jednoznacznie przyjęty przez sądy orzekające w sprawie jako element stanu faktycznego. Przedstawione zagadnienie jest sprzeczne z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia, której kwestionowanie jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.), a jurystyczne elementy mają charakter hipotetyczny.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aj

l.n